

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060108

DOM
2018-04-17
Stockholm

Mål nr
M 9582-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-09-29 i mål nr M 1517-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Länsstyrelsen i Skåne län

Motpart

1. Caravan club of Sweden

2. Norrvikens Camping

SAKEN

Ansökan om strandskyddsdispens och tillstånd enligt förordnande om landskapsbildsskydd för utvidgning av campingverksamhet på fastigheterna XX och YY i Båstad kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår Länsstyrelsen i Skåne läns överklagande avseende punkten A i mark- och miljödomstolens dom.

2. Med ändring av punkterna B och C i mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 7 mars 2017, dnr 521-30332-2016, att avslå ansökan om dispens från strandskyddsbestämmelserna.

3. Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom avseende punkten D.

Dok.Id 1393997

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Skåne län har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens dom och återförvisa ärendet till länsstyrelsen för fortsatt prövning av frågan om dispens från strandskyddet och artskyddet samt, som det får uppfattas, frågan om tillstånd enligt bestämmelserna om landskapsbildsskydd. Om Mark- och miljööverdomstolen skulle finna att landskapsbildsskydd inte gäller på platsen har länsstyrelsen yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens dom och återförvisa målet till länsstyrelsen för överlämnande till Båstads kommun.

Caravan club of Sweden och **Norrvikens Camping** (båda kallas fortsättningsvis gemensamt för campingen) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen har som grund för sin talan anfört i huvudsak följande:

Även om strandskyddet togs bort 1985 i samband med antagandet av generalplanen för området så återinfördes det 2002 med länsstyrelsens beslut om utvidgat strandskydd. Länsstyrelsen har därefter fattat ytterligare beslut om strandskydd i området 2016. Området omfattades dock inte av strandskydd mellan 1985 och 2002, då byggloven för befintliga byggnader beviljades.

En kulvertering och markavvattning har stor påverkan på växt- och djurlivet och bör rimligen anses vara en dispenspliktig åtgärd. Åtgärden berör en alsumpskog och en nyckelbiotop. En kulvertering leder till att ett flertal djur- och växtarter utestängs från sin livsmiljö. Vidare försvinner ett viktigt landskapselement. Det öppna vattnet kan dessutom utgöra reproduktionsplats för den fridlysta arten större vattensalamander. Utfyllnad och hårdgörande av markytor kommer att leda till att växt- och djurliv exkluderas från platser som de annars kunnat ha som habitat.

Det kan inte vara lagstiftarens intention att man ska kunna expandera en verksamhet utan hinder av strandskyddet. Om en verksamhet ska utökas bör det genomföras en grundlig prövning där utökningen ska vara motiverad med hänsyn till verksamhetens överlevnad. Vidare ska andra lokaliseringalternativ ha uttömts. Frågan om strandskyddsdispens kan beviljas, utifrån växt- och djurlivets förutsättningar, kan inte bedömas utan att hänsyn tas till frågan om artskyddet.

Landskapsbildsskyddet hävdades endast beträffande de delar i generalplanen som utgjorde bebyggelse. Länsstyrelsen tokar detta som att endast byggnader och områden i direkt anslutning till befintliga byggnader inte omfattas av landskapsbildsskydd. Det aktuella området har inte varit bebyggt vilket betyder att landskapsbildsskyddet fortfarande gäller. Om landskapsbildsskydd inte gäller på platsen har länsstyrelsen varit fel prövningsmyndighet för strandskyddet. Målet bör då återförvisas till länsstyrelsen som kan överlämna det till kommunen.

Mark- och miljödomstolen har återförvisat målet till länsstyrelsen för prövning av dispens enligt artskyddsförordningen. Länsstyrelsen har inga invändningar mot att pröva denna fråga.

Campingen har som grund för sin inställning i huvudsak anfört följande:

Fastigheterna förvärvades 1991 då strandskyddet var borttaget. Parkeringen har endast utökats enligt ett bygglov från 2000. Kulverteringen kommer att göras över det som finns kvar av en bäck. Bäckens är för det mesta helt torr med undantag av när det är extrema väderförhållanden. Platsen där den tänkta parkeringen ska vara behöver fyllas upp. En eventuell dränering kommer dock inte att hamna i lägre höjdnivå än omgivningen, varför det inte är troligt att omkringliggande mark kommer att påverkas. Utökningen av campingverksamheten kommer att möjliggöra allmänhetens tillträde till området genom fler parkeringsplatser. Behovet är särskilt stort under tennisveckorna och sommarsäsongen. Utökningen är inte nödvändig för verksamhetens överlevnad men möjliggör för fler människor att ta del av naturen i området. Ytan som tas i anspråk är mindre än 25 procent av fastigheten YY. Ungefär hälften av ytan som tas i anspråk utgörs av nyckelbiotop som enligt Skogsstyrelsen går att rita om.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL*Skyddet för landskapsbilden*

I förordnandet om skydd för landskapsbilden från den 29 augusti 1968 står det att förordnandet inte avser bebyggelse inom område som ingår i fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan. I länsstyrelsens beslut den 17 juni 1985 att fastställa generalplanen för Norrvikenområdet i Båstads kommun erinrar länsstyrelsen om att förordnandet till skydd för landskapsbilden i fortsättningen inte gäller bebyggelse inom område som omfattas av den fastställda generalplanen. Länsstyrelsen har anfört att detta bör förstås som att det endast är byggnader och områden i direkt anslutning till befintliga byggnader som inte omfattas av skyddet för landskapsbilden.

Även om det inte är helt tydligt vad som är undantaget från landskapsbildsskyddet, anser Mark- och miljööverdomstolen att det ligger närmast till hands att uppfatta det som att skyddet har upphävts inom området för den fastställda generalplanen (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 30 april 2013 i mål nr M 6383-12). Mark- och miljööverdomstolen finner därmed, i likhet med mark- och miljödomstolen, att platsen för de sökta åtgärderna på fastigheterna XX och YY inte kan anses omfattas av förordnandet om landskapsbildsskydd. Det innebär att länsstyrelsens överklagande ska avslås i denna del.

Eftersom det därmed inte ska ske en tillståndsprovning enligt förordnandet till skydd för landskapsbilden har det saknats förutsättning för länsstyrelsen att som första instans pröva frågan om strandskyddsdispens (jfr 19 kap. 3 § miljöbalken). I stället borde ansökan om strandskyddsdispens ha prövats av kommunen (se 7 kap. 18 b § miljöbalken). Med hänsyn till strandskyddsfrågan redan blivit föremål för prövning i två instanser anser dock Mark- och miljööverdomstolens att frågan inte behöver återförvisas för en ny prövning.

Kräver åtgärderna dispens från strandskyddsbestämmelserna?

Fastigheterna XX och YY omfattas av strandskydd. Campingen har ansökt om strandskyddsdispens för att uppföra fem campingstugor och utföra mark-beredning för en parkeringsplats. I markberedningen ingår bland annat att lägga igen

ett dike. Mark- och miljööverdomstolen tar först ställning till om dessa åtgärder kräver strandskyddsdispens.

Inom strandskyddat område är det förbjudet att utan strandskyddsdispens uppföra nya byggnader. Det är också förbjudet att utföra anläggningar om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt samt att vidta åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtarter (se 7 kap. 15 § 1, 2 och 4 miljöbalken).

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att anläggandet av en parkeringsplats på mark som delvis har klassats som en nyckelbiotop skulle förändra livsvillkoren för djur- och växtarter på sådant sätt att åtgärden är dispenspliktig.

I fråga om den del av markberedningen som avser igenläggning av diket mellan fastigheterna XX och YY har campingen anfört att kulverteringen kommer att göras över det som finns kvar av en bäck och att bäcken för det mesta är helt torr. Mark- och miljööverdomstolen anser att även om den aktuella sträckan av bäcken/diket har begränsade värden ur naturvårdssynpunkt är kulvertering typiskt sett en åtgärd som väsentligt förändrar livsvillkor för djur- och växtarter och som därför är förbjuden enligt 7 kap. 15 § 4 miljöbalken (se Mark- och miljööverdomstolens avgörande i mål nr M 5610-15 den 17 juni 2016 och prop. 2008/09:119 s. 40 f). Till skillnad från mark- och miljödomstolen anser därmed Mark- och miljööverdomstolen att även denna åtgärd är dispenspliktig.

Det är även förbjudet att utan dispens uppföra campingstugor. Det innebär att samtliga åtgärder som campingen avser att utföra omfattas av förbudet enligt 7 kap. 15 § miljöbalken och därmed är dispenspliktiga.

Finns förutsättningar för strandskyddsdispens?

Dispens från strandskyddsbestämmelserna får ges endast om det finns särskilda skäl (7 kap. 18 c § miljöbalken). Ett särskilt skäl kan vara om området som dispensen avser

behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området (7 kap. 18 c § första stycket 4 miljöbalken).

Campingen har anfört att syftet med de åtgärder för vilka dispens söks är att utvidga den campingverksamhet som bedrivs på fastigheten. Detta har heller inte ifrågasatts av länsstyrelsen.

Av handlingarna i målet framgår att campingen tagit hela fastigheten XX i anspråk för sin verksamhet. Vidare har det inte framkommit att det skulle finnas någon alternativ lokalisering inom fastigheten YY som är mer lämplig än den sökta. Eftersom det är fråga om en pågående verksamhet kan det i detta fall inte heller anses som ett rimligt alternativ att hela verksamheten skulle omlokaliseras. Sammanfattningsvis framstår det inte som möjlighet att utvidga verksamheten på en annan plats än den som nu är aktuell.

Strandskyddsdispens får endast ges om det är förenligt med strandskyddets syften (7 kap. 26 § miljöbalken). Vid en proportionalitetsavvägning får dock en inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses (7 kap. 25 § miljöbalken). Strandskyddet är ett allmänt intresse som är så starkt att utgångspunkten är att det i normalfallet har företräde framför andra allmänna eller enskilda intressen. Möjligheten att besluta om undantag från strandskyddet ska tillämpas med stor restriktivitet (se prop. 2008/09:119 s. 53 och prop. 1997/98:45 del 1, s. 317).

Vid en avvägning mellan de skäl som campingen har anfört för att få utvidga verksamheten och allmänhetens intresse av tillgång till området och intresset av att bevara naturvärdena på platsen finner Mark- och miljööverdomstolen att det inte finns skäl att ge strandskyddsdispens för någon av de ansökta åtgärderna. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras på så sätt att ansökan om strandskyddsdispens för uppförande av fem campingstugor och markberedning för parkering, omfattande bland annat igenläggning av dike, ska avslås.

Frågan om artskyddsdispens

Vid denna utgång saknas skäl att pröva frågan om dispens enligt artskydds-förordningen (2007:845). Mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas i denna del.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lag (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Birgitta Bylund Uddenfeldt, referent, och Malin Wik samt tekniska rådet Inger Holmqvist

Föredragande har varit Christopher Jakobsson

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-09-29
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1517-17

Klagande

1. Norrvikens Camping

2. Caravan Club of Sweden

Ombud för 1-2: AS

Motpart

Länsstyrelsen i Skåne län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 7 mars 2017 i ärende nr 521-30332-2016, se bilaga 2

SAKEN

Ansökan om strandskyddsdispens och tillstånd enligt förordnande om landskapsbildsskydd för utvidgning av campingverksamhet på fastigheterna XX och YY i Båstad kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut av den 7 mars 2017, 521-30332-2016, i följande avseenden.

A. Mark- och miljödomstolen upphäver avslaget om tillstånd enligt förordnandet om landskapsbilsskydd och avvisar klagandenas ansökan.

Dok.Id 410745

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00–16:00

B. Mark- och miljödomstolen lämnar klagandena dispens enligt strandskyddsbestämmelserna för uppförande av fem campingstugor om högst 20 m² vardera och en parkeringsplats, allt med en sammanlagd yta om högst 5 525 m². Som tomtplats för byggnader får inte tas i anspråk större område än vad som motsvarar respektive campingstugas ytterväggar.

Dispensen förenas med följande villkor:

1. Befintlig vegetation med träd och buskar mellan Kattviksvägen och nuvarande parkeringsplats ska finnas kvar.
2. Endast det markområde som markeras på bifogad karta, bilaga 1, får tas i anspråk.

C. Mark- och miljödomstolen avvisar ansökan om strandskyddsdispens för igenläggning av dike.

D. Mark- och miljödomstolen visar ärendet åter till länsstyrelsen för prövning av ansökan om dispens enligt artskyddsförordningen.

BAKGRUND

Den 14 oktober 2016 ansökte Norrvikens Camping och Caravan Club of Sweden hos Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen), om dispens från förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken (1998:808) om strandskydd, om tillstånd enligt bestämmelserna om landskapsbildsskydd, samt om dispens enligt 4-9 §§ artskyddsförordningen, allt i syfte att utvidga befintlig campingverksamhet med byggnation av fem campingstugor och anläggande av parkeringsplats på fastigheten YY i Båstad kommun.

Ansökan omfattade också igenläggning av ett dike i gränsen mellan fastigheterna XX och YY.

Den 7 mars 2017 beslutade länsstyrelsen att avslå ansökan om dispens från bestämmelserna enligt 7 kap. 18 a § miljöbalken om strandskydd samt tillstånd från bestämmelserna om landskapsbildsskydd. I beslutshandlingen anges att länsstyrelsen valt att inte behandla ansökan om dispens enligt artskyddsförordningen.

Norrvikens Camping och Caravan Club of Sweden har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Norrvikens Camping och Caravan Club of Sweden (klagandena) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut och bevilja ansökan om strandskyddsdispens och meddela tillstånd enligt ansökan. De har till stöd för sitt överklagande i huvudsak anfört följande.

Länsstyrelsen avslår ansökan om utvidgning av campingen på grund av nyckelbiotoper, i detta fall större vattensalamander. Det är fastigheten YY som har nyckelbiotoper vilket inte framgår klart i dokumentationen från länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har enligt sitt beslut besökt campingen den 18 november 2016 vilket är märkligt då ingen handläggare tillsattes förrän i februari 2017. Den handläggare som har hand om ärendet borde också besöka området. Klagandena undrar varför

inte markägaren eller Skogsstyrelsen har informerats om detta besök, Skogsstyrelsen är den myndighet som angett att det finns nyckelbiotoper.

När det gäller ytan som campingen vill utöka, har klagandena med hjälp av Skogsstyrelsen haft två träffar där klagandena redogjorde för vad de vill göra.

Caravan Club of Sweden äger marken sedan 1992 och vill kunna utnyttja sin egen mark för att exploatera, vilket är naturligt för att de ska kunna öka sina intäkter.

Klagandena har inte för avsikt att ta hela ytan i anspråk för utvidgning av campingen utan det rör sig om ca 25 % av den totala ytan av fastigheten YY. Den yta som de vill använda har inga stora vattensamlingar.

Området som klagandena vill använda stämmer inte med beskrivningen från länsstyrelsen. Länsstyrelsen skriver bl.a. ”utgörs av en variationsrik ask-/sumpskog med inslag av död ved. Området genomsilas av markvatten vilket skapar värdefull miljö för mollusker och mossor”. Den beskrivningen stämmer väl in på det område som inte ska exploateras.

I beslutet anges att en damm finns 150 meter sydost, denna damm borde i så fall tillhöra grannfastigheten.

Om myndigheterna även fortsättningsvis ska ockupera mark krävs ekonomisk ersättning då klagandena inte kan bruka marken som det var tänkt från början. Caravan Club of Sweden köpte inte marken för att den sedan skulle läggas i träda. Syftet var att utöka campingen.

I länsstyrelsens beslut anges också att allmänhetens tillgång till strandområdet reduceras samt att förutsättningarna för växt, djurliv och landskapsbilden förändras i väsentlig omfattning.

Länsstyrelsen talar vidare om fem stugor, vilket är felaktigt då det rör sig om fem campingstugor, det är en stor skillnad.

Som klagandena ser det är marken i högsta grad tillgänglig för allmänheten och genom förslagen på åtgärder skulle det bli ännu bättre eftersom det ger förbättrade parkeringsmöjligheter för allmänheten. Redan idag besöker många människor från omgivningen området. Ytan är fullt tillgänglig för allmänheten idag och klagandenas avsikt är inte att ändra på detta. Att påstå att tillgängligheten begränsas för allmänheten är felaktigt. Syftet är att skapa en ännu bättre tillgänglighet där allmänheten är mer än välkomna. En annan aspekt är trafiksituationen som idag råder då allmänheten i stor grad använder strandområdet. Parkering sker idag utmed vägen, vilket är en trafikfara. Genom att utöka parkeringsmöjligheterna skulle detta problem avhjälpas.

Länsstyrelsen har i yttrande till mark- och miljödomstolen i huvudsak anfört följande.

Länsstyrelsen vill framhålla att besök på platsen har skett den 18 november 2016. Länsstyrelsen har valt att göra detta platsbesök utan att informera markägare då besök skett i samband med annan tjänsteutövning.

Nyckelbiotopens geografiska utbredning är enligt länsstyrelsen inte avgörande för utslaget. Även om detta vägts in i beslutet så ligger länsstyrelsens fokus på det faktum att området är strandskyddat och en utökning av verksamheten skulle verka avhållande för allmänheten och påverka naturmiljön negativt.

I övrigt kan nämnas att naturen inte är statisk och håller sig inte inom definierade gränser på en karta. Den större vattensalamandern lever endast i vattenområden under sommaren och övervintrar i träd- och buskageområden under vintern.

Då området är under hårt exploateringsstryck, är det viktigt att de få strandnära skogar som finns kvar i området bibehålls. Därför har länsstyrelsen valt att inte heller

lämna tillstånd i enlighet med de bestämmelser som fastslagits i länsstyrelsens beslut om landskapsbildsskydd från 1968.

Marken har varit skyddad under lång tid, landskapsbildsskydd sedan 60-talet och strandskydd sedan 70-talet, och den sökande borde varit medveten om detta sedan tidigare. Strandskyddet på platsen omprövades och bedömdes vara nödvändigt den 9 juni 2016.

Sammanfattningsvis innebär en utbyggnation med fem stugor att marken går från att vara allemansrättsligt tillgänglig naturmark till att bli ett kommersiellt markbearbetat område.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit syn i målet den 16 augusti 2017.

Tillstånd enligt förordnande om skydd för landskapsbilden

Fastigheterna XX och YY omfattas av generalplan för Norrvikensområdet som enligt 17 kap. 3 § plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, jmf. med övergångsbestämmelserna punkten 4 till gällande plan- och bygglag (2010:900), PBL, ska i den mån de är fastställda gälla som områdesbestämmelser enligt ÄPBL.

Länsstyrelsen i dåvarande Kristianstads län (numera Skåne län) förordnade, genom beslut den 29 augusti 1968 med stöd av 19 § dåvarande naturvårdslagen (1964:822), att bl.a. uppförande av nybyggnad inte får vidtas utan länsstyrelsens tillstånd. Förordnandet gäller dock inte bebyggelse inom område som ingår i fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan. Förordnandet omfattar bl.a. de i målet aktuella fastigheterna XX och YY. För dessa fastigheter fastställdes emellertid Generalplan för Norrvikenområdet 1984. Efter fastställandet av generalplanen kan de enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte anses omfattas av förordnandet om landskapsbildsskydd, jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 30 april 2013 i mål M 6383-12.

Länsstyrelsens beslut att inte meddela klagandena tillstånd enligt förordnandet om landskapsbildsskydd från den 29 augusti 1968 ska därför upphävas och klagandenas ansökan avvisas i denna del.

Strandskyddsdispens

Syftet med strandskyddet är enligt 7 kap. 13 § miljöbalken att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Det aktuella området omfattas av utökat strandskydd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 15 § miljöbalken får inom ett sådant område inte nya byggander uppföras, inte heller får anläggningar utföras som avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt, eller åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

De ansökta åtgärderna ska delvis utföras på mark som av Skogsstyrelsen klassats som en s.k. nyckelbiotop. Området utgörs av en variationsrik lövskog som genomslås av markvatten. Inslaget av död ved är stort. Området kan även utgöra en potentiell övervintringsplats för större vattensalamander. Mark- och miljödomstolen bedömer att ett anläggande av en parkeringsplats skulle förändra biotopen i sådan grad att åtgärden omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § 1 st 4 p. miljöbalken.

Ansökan även omfattar igenläggning av ett dike mellan fastigheterna XX och YY. Av handlingarna i målet framgår att diket avses att kulverteras. Mark- och miljödomstolen bedömer att denna åtgärd inte omfattas av förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken. Någon strandskyddsdispens behövs därför inte. Ansökan ska avvisas i denna del.

Dispens från förbudet kan enligt 7 kap. 18 a § miljöbalken endast ges om det finns särskilda skäl. De särskilda skäl som kan möjliggöra dispens från strandskyddet är uttömmande uppräknade i 7 kap. 18 c § miljöbalken. Klagandena har angivit att syftet med åtgärderna är att utvidga campingverksamheten genom att uppföra fem campingstugor och anlägga en större parkeringsplats.

Särskilda skäl för dispens ska enligt 7 kap. 18 c § 1 st 4 p. miljöbalken anses föreligga om fråga är om att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför strandskyddsområdet. Bestämmelsen omfattar byggnader som behövs för en verksamhet, däremot omfattas inte bostadsbyggnader (jfr prop. 2008/09:119 s. 105 f.).

Möjligheterna att lämna dispens ska tillämpas restriktivt. Detta innebär att även om de skäl som den enskilde anför är starka kan inverkan på strandskyddsvärdena anses vara så betydande att en ansökan om strandskyddsdispens likväl bör avslås (se prop. 2008/09:119 s. 54). Vid bedömningen om det föreligger särskilda skäl för strandskyddsdispens ska enligt 7 kap. 25 § miljöbalken en intresseavvägning göras och hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i 7 kap. miljöbalken får därför inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. I så fall ska dispens lämnas förutsatt att något av de särskilda skäl som anges i 7 kap. 18 c § miljöbalken föreligger (jfr MÖD 2013:37). Som en ytterligare förutsättning får enligt 7 kap. 26 § miljöbalken strandskyddsdispens endast medges om det är förenligt med strandskyddets syfte.

Mark- och miljödomstolen bedömer att en campingstuga inte är att betrakta som en bostadsbyggnad, utan en byggnad som behövs för en verksamhet, i det här fallet för en campingverksamhet. Domstolen bedömer att den ansöka verksamheten behövs för att utvidga den pågående campingverksamheten. Det finns därmed särskilda skäl för att ge strandskyddsdispens för de ansökta åtgärderna.

Vid en slutlig avvägning bedömer mark- och miljödomstolen med hänsyn dels till att åtgärderna endast kommer att ta ca 25 % av nyckelbiotopen i anspråk, dels att frågan om skyddet av arter - däribland större vattensalamander - i detta fall ska prövas i särskild ordning, att åtgärderna är förenliga med strandskyddets syfte. Länsstyrelsens beslut ska därför ändras och ansökt dispens beviljas.

Enligt 7 kap. 18f § andra stycket ska det i ett dispensbeslut anges i vilken utsträckning mark får tas i anspråk som tomt eller annars användas för det avsedda ändamålet. Mark- och miljödomstolen bedömer att någon tomtplats inte bör få tas i anspråk utöver den yta som campingstugorna upptar.

En strandskyddsdispens får enligt 16 kap. 2 § miljöbalken förenas med villkor. Mark- och miljödomstolen finner det skäligt att föreskriva villkor om att befintlig trädvegetation mellan Kattviksvägen och parkeringsplatsen ska behållas. Likaså bör det på karta markeras dispensområdets avgränsning i sydost mot resterande nyckelbiotop.

Dispens enligt artskyddsförordningen

Klagandena har även ansökt om dispens från bestämmelserna om fridlysning i 4-9 §§ artskyddsförordningen (2007:845). Det är oklart vilka arter som avses. Av länsstyrelsens motivering i det överklagade beslutet (s 2) framgår dock att länsstyrelsen inte vidare prövat denna ansökan. Enligt domstolen mening borde länsstyrelsen gjort även den prövningen fullt ut. Ärendet ska därför återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (DV 427)

Överklagande senast den 20 oktober 2017.

Lena Pettersson

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Johanna Forsberg.